2026Z24847

(ingezonden 11 november 2026)

Vragen van het lid Van Houwelingen (FVD) aan de minister van Justitie en Veiligheid over de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2026

Bent u bekend met de Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2026 en het bijbehorende Themarapport Polarisatie, extremisme en terrorisme, die de NCTV op 16 oktober 2026 publiceerde? 1) 2)

Bent u ermee bekend dat in het scenario 'Infiltratie openbaar bestuur' een "radicale anti-establishment partij" lokale verkiezingen wint en "in een handvol gemeenteraden" een meerderheid verwerft? Klopt het dat het rapport dit scenario indeelt bij de stroming "Rechts-extremisme" en het als waarschijnlijk beoordeelt? Welke bestaande Nederlandse partijen of bewegingen hebben de analisten als voorbeeld gebruikt? Waarom wordt dit scenario uitsluitend aan rechts toegeschreven?

Erkent u dat in het rapport wordt beweerd dat standpunten die niet in lijn zijn met de rechtsstaat soms worden "uitgedragen door actoren die zich in of dicht bij de politiek bevinden"? Welke actoren worden bedoeld? Gaat het om partijen die in de Tweede Kamer, de Eerste Kamer of gemeenteraden zijn vertegenwoordigd?

Bent u ermee bekend dat het themarapport in de context bij het scenario "Infiltratie openbaar bestuur" (paragraaf 3.3.1), en dus niet in het fictieve scenario zelf, als feitelijke aanwijzing aanvoert dat de Raad van State "in september 2025 (…) vanuit het landelijke bestuur verweten [werd] politiek vooringenomen te zijn", met een verwijzing naar het NOS-bericht "Raad van State reageert op kritiek van BBB" van 9 oktober 2025? Klopt het dat hiermee de uitspraak van toenmalig BBB-fractievoorzitter Van der Plas in WNL Op Zondag wordt bedoeld? Waarom spreekt het rapport van "het landelijke bestuur", terwijl het om een volksvertegenwoordiger ging? Beschouwt het kabinet kritiek van een volksvertegenwoordiger op de Raad van State als een aanwijzing voor rechts-extremisme?

Erkent u dat de analisten zelf stellen dat de beweging uit het scenario begint met "radicale standpunten die volledig beschermd zijn onder de vrijheid van meningsuiting", en dat zij vervolgens de vraag opwerpen "waar en hoe zou moeten worden ingegrepen, en op welke gronden"? Op welke wettelijke grondslag zou de overheid kunnen ingrijpen tegen een partij die binnen de wet opereert? Wordt daarvoor binnen de Rijksoverheid wellicht beleid voorbereid?

Bent u ermee bekend dat het hoofdrapport het een "inherente kwetsbaarheid" noemt dat "de drempel om antirechtstatelijke dan wel antidemocratische uitingen en bewegingen in de weg te staan zeer hoog" is, en dat het daarbij opmerkt dat populaire partijen "zeer zelden" worden ingeperkt, met een verwijzing naar het aanmerken van de AfD als extremistische organisatie door de Duitse inlichtingendienst? Deelt het kabinet de opvatting dat de hoge drempel voor het

inperken van politieke partijen een kwetsbaarheid is? Zo ja, welke drempel wil het kabinet verlagen? Zo nee, waarom laat het kabinet deze passage ongemoeid in een rapport dat de basis vormt voor zijn Veiligheidsstrategie?

Erkent u dat het hoofdrapport stelt dat “populisme en extremisme” het rechtsstatelijk functioneren van bestuurlijke instituties kunnen bedreigen en “daarmee een bedreiging voor de democratie” vormen? Welke definitie van populisme hanteren het Analistennetwerk Nationale Veiligheid en de NCTV? Is populisme een categorie op basis waarvan de NCTV, de AIVD of de MIVD signaleren of analyses maken?

Bent u ermee bekend dat tot de kenmerken van de partij in het scenario ‘infiltratie openbaar bestuur’ onder meer bezoeken aan gelijkgezinde buitenlandse organisaties, trainingen tijdens conferenties en optredens van de partijleider in “populaire podcasts” behoren? Klopt het dat de analisten zich daarbij het volgende afvragen “wanneer is invloed of inspiratie legitiem en wanneer is het een geval van ongewenste beïnvloeding”? Volgen de NCTV of de AIVD de internationale contacten van Nederlandse politieke partijen met gelijkgezinde buitenlandse partijen, fracties of conferenties? Zo ja, op welke grondslag?

Klopt het dat de AIVD en de MIVD deel uitmaken van het Analistennetwerk Nationale Veiligheid dat de risicoanalyse opstelde? Welke bijdrage leverden de inlichtingendiensten aan het scenario ‘Infiltratie openbaar bestuur’? Is daarbij informatie gebruikt over bestaande Nederlandse partijen of politici?

Erkent u dat het themarapport wel linksextremistische ‘homevisits’ (intimiderende huisbezoeken) en brandstichtingen door anarcho-extremisten beschrijft, maar geen enkel scenario over links-extremisme uitwerkt? Waarom niet?

Klopt het dat de risicoanalyse de inhoudelijke input vormt voor de actualisatie van de Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden? Neemt het kabinet het scenario ‘Infiltratie openbaar bestuur’ en de aanmerking van populisme als bedreiging voor de democratie over in die strategie? Wanneer ontvangt de Kamer de geactualiseerde strategie?

Vindt u het belangrijk om een principieel en fundamenteel onderscheid te (blijven) maken tussen gewelddadige en niet-gewelddadige vormen van participatie en (politieke) betrokkenheid? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe kijkt hij aan tegen de volgende bewering, op pagina 36 van het themarapport Polarisatie, extremisme en terrorisme: “Op deze manier wordt duidelijk gemaakt dat gewelddadig en niet-gewelddadig extremisme niet een politiek van verschillende aard is.”? Op welke manier wordt dit duidelijk gemaakt en bent u het met deze conclusie eens?

1) Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2026, bijlage bij Kamerstuk 30 821, nr. 354.

2) Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2026 Themarapport Polarisatie, extremisme en terrorisme, bijlage bij Kamerstuk 30 821, nr. 354.